

АДАПТАЦІЯ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИХ КРИЗ

10. Stepura, Ye.V. (2015). Deiaki problemy doslidzhennia pryiniattia rishen [Some problems of decision-making research]. *Actual Problems of Psychology*, Kyiv, No. (11)15; pp. 500–511. [in Ukrainian].

11. Tsyhanok, V.V., Kadenko, S.V., Kachanov, P.T., Andriichuk, O.V. & Roik, P.D. (2015). Instrumentarii pidtrymky pryiniattia rishen yak zasib stratehichnoho planuvannia [Decision support tools as a means of strategic planning]. *Weapons and military equipment*, (3); pp. 59–66. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ovt_2015_3_11. [in Ukrainian].

12. Shorobura, I. (2018). Suchasni vymohy do upravlin-skoho rishennia [Modern requirements for management decisions]. *Youth & market*, No. 8(163), pp. 17–21. [in Ukrainian].

13. Kahneman, D. & Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, (47)2; pp. 263–292. [in English].

14. Kuziemski, M. & Misuraca, G. (2020). AI governance in the public sector: Three tales from the frontiers of automated decision-making in democratic settings. *Telecommunications Policy*, (44)6:101976. DOI: <http://doi.org/10.1016/j.telpol.2020.101976>. [in English].

15. Melore, C. (2026). Cognitive decline Neuroscientists reveals first generation in history to be less intelligent than their parents. *Daily Mail*. Saturday, Feb. Available at: <https://www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-15520263/Gen-Z-in-telligent-neuroscientist.html> [in English].

Стаття надійшла до редакції: 12.02.2026

Прийнято до друку: 20.03.2026

Опубліковано: 14.04.2026

УДК 373.5.091.2:004.77]:62/69“364”
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.353030>

Світлана Іщенко, доктор філософії, доцент,
доцент кафедри професійної освіти

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5791-803X>

Юрій Скібчик, аспірант

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9116-3011>

АДАПТАЦІЯ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИХ КРИЗ

У статті досліджуються особливості адаптації цифрового навчання для старшокласників технологічного профілю в умовах війни та енергетичних криз. Розглядаються виклики, що виникають у процесі організації дистанційного та змішаного навчання, включаючи обмежений доступ до електроенергії, нестабільний інтернет-зв'язок та психологічні аспекти учнів під час кризових ситуацій. Обґрунтовано можливості використання цифрових освітніх платформ, адаптивних навчальних матеріалів та інструментів гейміфікації для забезпечення безперервності освітнього процесу. Показано, що інтеграція сучасних цифрових технологій із традиційними методами навчання сприяє розвитку професійних та технічних компетентностей учнів, їх самостійності та здатності до критичного мислення.

Ключові слова: цифрове навчання; дистанційне навчання; старшокласники; технологічний профіль; війна; енергетична криза; адаптація; гейміфікація; компетентності; освітні платформи.

Літ. 6.

Svitlana Ishchenko, Doctor of Philosophy, Associate Professor,
Associate Professor of the Vocational Education Department,

Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5791-803X>

Yuriy Skibchik, Postgraduate Student,

Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9116-3011>

ADAPTATION OF DIGITAL LEARNING FOR SENIOR STUDENTS OF TECHNOLOGICAL PROFILE DURING WAR AND ENERGY CRISES

This article examines the adaptation of digital learning for senior students of a technological profile under conditions of war and energy crises. The study analyzes the challenges that arise in organizing distance and blended learning in crisis situations, including unstable electricity supply, limited internet access, technical difficulties, and the psychological state of students experiencing stress. It is emphasized that effective adaptation of digital learning requires the integration of modern educational platforms, gamified materials, and interactive tools that help maintain motivation, engagement, and the development of key competencies even under difficult conditions.

Explores methodological approaches to organizing the educational process that take into account energy resource limitations and the possibilities of resuming learning after blackouts or network interruptions. The advantages of using adaptive

АДАПТАЦІЯ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИХ КРИЗ

educational technologies are substantiated, as they allow personalized learning according to each student's level and needs, provide access to learning materials offline, and contribute to the development of analytical thinking, independence, and practical skills.

Recommendations for optimizing digital learning in crisis conditions are presented, including the organization of learning modules, the use of interactive resources, planning of backup learning scenarios, and support for the emotional and psychological well-being of students. It is highlighted that the adaptation of digital learning is a key factor in ensuring the continuity of the educational process, enhancing the effectiveness of professional and technological training of senior students, and developing their resilience and self-regulation skills in emergencies.

Keywords: digital learning; distance learning; senior students; technological profile; war; energy crisis; adaptation; gamification; competencies; educational platforms.

Постановка проблеми. Сучасна освіта стрімко трансформується під впливом цифровізації, інтеграції технологій та глобальних викликів, серед яких особливе місце займають військові дії та енергетичні кризи. Для старшокласників технологічного профілю ці фактори створюють значні труднощі у забезпеченні безперервності та якості навчального процесу. Під час війни та перебоїв у постачанні електроенергії доступ до традиційних форм навчання обмежується, а нестабільність інтернет-зв'язку ускладнює організацію дистанційного або змішаного навчання.

Водночас цифрові освітні технології та онлайн-платформи стають важливим інструментом підтримки навчального процесу, проте їх ефективність залежить від адаптації до кризових умов. Основні проблеми полягають у забезпеченні мотивації учнів, їх психологічного комфорту, безперервного доступу до навчальних матеріалів та розвитку професійних і технічних компетентностей. Відсутність методично обґрунтованих підходів до адаптації цифрового навчання в умовах війни та енергетичних обмежень може призвести до зниження якості підготовки старшокласників, втрати інтересу до навчання та недостатнього формування практичних навичок.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена потребою у розробці ефективних стратегій адаптації цифрового навчання, що дозволяють забезпечити безперервність освітнього процесу, підтримати психологічний стан учнів та сприяти формуванню у них компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності у технологічній сфері.

Аналіз основних джерел і публікацій. Теоретичне підґрунтя дослідження проблеми адаптації цифрового навчання для старшокласників технологічного профілю формується на перетині кількох наукових векторів: концепцій цифровізації освіти, методології навчання в умовах кризових ситуацій та інструментарію підтримки професійної мотивації підлітків.

Сучасний науковий дискурс суттєво змістився у бік вивчення феномену “екстремного дистанційного навчання” (Emergency Remote Teaching – ERT). Дослідники Ч. Ходжес та С. Мур чітко роз-

межують планове онлайн-навчання та вимушені кроки з підтримки освітнього процесу в кризі [1].

В українському науковому просторі досвід організації навчання під час воєнного стану та тривалих блекаутів висвітлено у працях О. Пінчук та С. Литвинової. Автори наголошують на пріоритетності асинхронних методів комунікації та створенні автономних цифрових ресурсів, які забезпечують безперервність навчання за умов нестабільного енергопостачання та відсутності інтернет-зв'язку [6].

Аналіз звітів міжнародних організацій, зокрема ЮНЕСКО та ЮНІСЕФ (2023–2024), свідчить про те, що цифрова адаптація має включати елементи психологічної підтримки. Дослідники акцентують увагу на формуванні саморегуляції учнів як ключової компетентності, що дозволяє їм самостійно організовувати навчальну діяльність у періоди між вимкненнями електроенергії [2; 3].

Віокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість праць з дистанційної освіти, специфіка навчання саме старшокласників технологічного профілю в умовах одночасної дії війни та енергетичної кризи залишається недостатньо вивченою. Зокрема, потребують деталізації методичні підходи до створення “енергоєфективних” навчальних сценаріїв, які б дозволяли формувати складні технічні компетентності за умов короткочасних сесій доступу до цифрових мереж.

Метою статті є теоретичний аналіз особливостей адаптації цифрового навчання старшокласників технологічного профілю в умовах війни та енергетичних криз.

Виклад основного матеріалу. Війна в Україні спричинила кардинальну деформацію звичного освітнього простору, перетворивши цифровізацію з інструменту перспективного розвитку на критичну технологію виживання. Основною ознакою сучасної трансформації став перехід від планового дистанційного навчання до моделі екстремного дистанційного навчання (Emergency Remote Teaching – ERT). На відміну від досвіду пандемії COVID-19, сучасний етап характеризується поєднанням цифрової активності з фізичними безпековими загрозами та глибокою інфраструктурною нестабільністю.

АДАПТАЦІЯ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ЕНЕРГЕТИЧНИХ КРИЗ

Ключовим деструктивним чинником у цьому контексті є руйнування лінійності та синхронності навчального часу. Регулярні повітряні тривоги та превентивні вимкнення електроенергії розривають традиційну структуру уроку, унеможливаючи стабільну взаємодію в режимі реального часу. Для старшокласників технологічного профілю цей розрив є особливо відчутним, оскільки виконання практичних завдань (написання програмного коду, 3D-моделювання, інженерні розрахунки) вимагає глибокого когнітивного занурення та тривалого зосередження. Постійне переривання процесу для переходу в укриття призводить до фрагментації сприйняття матеріалу та втрати логічної послідовності в опануванні складних технологічних ланцюжків.

Як наслідок, освітній ландшафт трансформувався у дискретну модель, де замість класичної академічної години основною одиницею планування стає так зване “безпекове вікно”. Це непередбачуваний проміжок часу, протягом якого одночасно збігаються три фактори: відсутність повітряної загрози, наявність електроживлення та стабільний інтернет-зв’язок.

У таких умовах освітнє середовище набуває ознак максимальної гнучкості. Вчителі та учні змушені адаптувати навчальні графіки не під розклад закладу, а під технічні та безпекові можливості конкретного моменту. Це стимулює розвиток асинхронної автономності, де основне навантаження переноситься на самостійне опрацювання матеріалів, а синхронні зустрічі (Zoom, Google Meet) використовуються лише як короткочасні сесії для корекції та зворотного зв’язку.

Таким чином, сучасний освітній ландшафт в Україні – це не просто дистанційний формат, а складна мережа взаємодій, що базується на пріоритеті безпеки, енергоефективності та готовності до миттєвої адаптації дидактичних сценаріїв до зовнішніх обставин.

Системні перебої в електропостачанні та нестабільність мережевого зв’язку в Україні зумовили критичну потребу в перегляді дидактичної структури навчального матеріалу. Традиційна модель уроку, орієнтована на сорокап’ятихвилинне лінійне викладання, виявилася малоефективною в умовах енергетичного дефіциту, оскільки тривалі відеосесії призводять до швидкого розрядження акумуляторів мобільних пристроїв та є вразливими до раптових обривів інтернет-з’єднання. Відповіддю на ці виклики став перехід до концепції мікронавчання (micro-learning), яка базується на декомпозиції складного контенту на малі, автономні та логічно завершені навчальні модулі.

У межах технологічного профілю, де навчання передбачає засвоєння складних послідовностей операцій, мікронавчання реалізується через ство-

рення “інформаційних порцій”, опрацювання яких займає від 5 до 15 хвилин. Така тривалість є оптимальною для максимально ефективного використання короткочасних періодів наявності електроенергії. Основний акцент зміщується з об’ємних текстових підручників та довгих лекцій на мультимодальні мікроформи:

– стислі скринкасти, до яких відносяться відеоінструкції тривалістю до 3–5 хвилин, що демонструють виконання конкретної операції (наприклад, написання певної функції коду або налаштування інструменту в графічному редакторі);

– інфографіка та інтерактивні схеми – це візуальні опори, що дозволяють учневі миттєво відновити контекст теми після вимушеної перерви (тривоги чи вимкнення світла);

– чек-листи та покрокові алгоритми такі, як структуровані інструкції, які забезпечують високу автономність учня та дозволяють йому просуватися за програмою у власному темпі.

Важливою рисою мікромодульного навчання є його адаптивність та низька енергоємність. Замість потокового відео вчителям рекомендується надавати перевагу текстово-графічним форматам, які легко кешуються мобільними пристроями та доступні для опрацювання в офлайн-режимі. Це дозволяє старшокласникам накопичувати навчальний матеріал у періоди наявності зв’язку та працювати з ним автономно в умовах блекаутів.

Дидактична трансформація в бік мікронавчання не лише вирішує технічні проблеми, а й відповідає психологічним запитам підлітків у кризових ситуаціях. Фрагментація матеріалу знижує когнітивне навантаження та створює ситуацію “швидкого успіху”, коли учень за короткий час завершує цілісний етап роботи, що є потужним стимулом для підтримки мотивації в умовах стресу. Таким чином, мікронавчання стає не просто технічним рішенням, а стратегічним підходом до формування гнучкої та стійкої освітньої системи.

Ефективність адаптації цифрового навчання безпосередньо залежить від вибору інструментарію, здатного функціонувати в умовах критично низької пропускну здатності мережі та обмеженого часу доступу до електроенергії. В українських реаліях пріоритет зміщується від платформ для відеоконференцій до екосистем асинхронного навчання, які дозволяють зберігати безперервність освітнього процесу навіть за повної відсутності синхронного зв’язку між вчителем та учнем.

Центральним елементом такої системи є системи управління навчанням (LMS), зокрема Google Classroom та Moodle. Для старшокласників технологічного профілю ці платформи виконують роль структурованого сховища контенту. Важливою функцією тут є мобільна сумісність та можливість попереднього завантаження матеріалів. Учень,

отримавши доступ до мережі на короткий час, має змогу синхронізувати завдання, завантажити їх на пристрій і продовжувати роботу в офлайн-режимі.

Для підтримки практичної складової (програмування, дизайн, моделювання) в умовах енергетичної нестабільності доцільним є використання спеціфічних сервісів:

1. Loom та Screencastify – інструменти для створення коротких відеопояснень, які учень може переглядати багаторазово. Такі файли мають високу ступінь стиснення, що полегшує їх завантаження за умов слабого 4G-зв'язку.

2. Padlet та Miro – цифрові дошки для асинхронної колаборації, де учні можуть залишати результати своєї роботи, коментувати проекти однокласників та отримувати фідбек від викладача у зручний для них час.

3. Canva та Piktochart – сервіси для створення наочних звітів та інфографік, що замінюють енергійні презентації та дозволяють візуалізувати технічні рішення з мінімальними витратами ресурсів пристрою.

Окремі уваги заслуговують хмарні середовища розробки (наприклад, Replit чи GitHub Codespaces). Їхня перевага полягає в автоматичному збереженні стану проекту в хмарі. Якщо учень працює над кодом і відбувається раптове вимкнення електроенергії, результати його праці не втрачаються, а сесія може бути відновлена з будь-якого іншого пристрою (наприклад, смартфона) при появі зв'язку.

Таким чином, технологічний інструментарій адаптивного навчання формується за принципом “автономність + хмарна синхронізація”. Це дозволяє мінімізувати вплив інфраструктурних колапсів на якість технологічної освіти та забезпечує старшокласникам можливість залишатися в освітньому контексті попри зовнішні обмеження.

В умовах затяжного військового конфлікту та супутніх побутових труднощів традиційні методи стимулювання навчальної діяльності часто втрачають свою ефективність. Для старшокласників технологічного профілю, які перебувають у стані хронічного стресу, гейміфікація трансформується з додаткового ігрового елемента на фундаментальний механізм підтримки когнітивної залученості. Психологічна роль ігрових механік у цьому контексті полягає у створенні так званого “безпечного середовища досягнень”, де учень може фокусуватися на вирішенні чітко структурованих завдань, отримуючи миттєве емоційне підкріплення.

Дидактична адаптація через гейміфікацію передбачає впровадження таких елементів, як цифрові відзнаки, рівні складності та індикатори прогресу. Це дозволяє перетворити складний процес вивчення технологій на послідовність досяжних цілей. У ситуації, коли зовнішній світ є неперед-

бачуваним, можливість отримати чіткий статус за виконане завдання у віртуальному класі надає підлітку відчуття контролю над власною діяльністю. Важливим є використання сервісів на кшталт Quizizz або Kahoot! в асинхронному режимі, що дозволяє учням змагатися із власними попередніми результатами або в межах загального рейтингу класу без потреби бути онлайн одночасно з іншими.

Особливого значення набуває гейміфікація помилки. В умовах війни поріг психологічної витривалості знижується, тому страх перед невдачею може блокувати навчальну активність. Ігрові моделі навчання, що використовуються в технологічній освіті (наприклад, інтерактивні тренажери з програмування або віртуальні конструктори), дозволяють сприймати невдалий код чи неправильно зібрану схему не як академічний провал, а як ігровий досвід, що підлягає корекції. Це формує в учнів професійну стійкість та навички вирішення проблем (problem-solving), які є критично важливими для майбутніх фахівців інженерно-технічної сфери.

Гейміфіковані компоненти виконують функцію соціального клею. В умовах територіальної розпорошеності та соціальної ізоляції, спричиненої війною, спільні цифрові квести або командні технічні челенджі стають майданчиком для неформальної комунікації. Таким чином, гейміфікація в системі адаптивного цифрового навчання виступає як комплексний інструмент, що одночасно вирішує три завдання: підтримує пізнавальний інтерес, забезпечує психологічне розвантаження та сприяє збереженню соціальних зв'язків усередині учнівської спільноти.

Одним із найскладніших викликів для технологічного профілю навчання в умовах війни стала неможливість доступу до спеціалізованих шкільних лабораторій, майстерень та обладнання (3D-принтерів, робототехнічних наборів, верстатів). Внаслідок територіального переміщення учнів та руйнування освітньої інфраструктури виникла гостра потреба у заміні фізичних об'єктів їхніми цифровими двійниками. Віртуалізація практичної підготовки дозволила перенести процес формування професійних компетентностей у хмарне середовище, забезпечуючи безперервність навчання незалежно від фізичного місцеперебування старшокласників.

Ключовим інструментом у цьому напрямі стало впровадження інтерактивних онлайн-симуляторів та віртуальних лабораторій. Для учнів, що опановують електроніку та робототехніку, безальтернативним рішенням стали платформи на кшталт Tinkercad Circuits або Wokwi. Ці сервіси дозволяють асинхронно моделювати складні електричні ланцюги, програмувати мікроконтролери та тестувати їхню роботу у браузері без ризику пошко-

дження реальних компонентів. Хмарний характер цих інструментів забезпечує автоматичне збереження проєктів, що є критично важливим за умов раптового вимкнення енергопостачання.

У галузі інженерної графіки та дизайну відбувся перехід від стаціонарного програмного забезпечення до браузерних CAD-систем, таких як Onshape або хмарні модулі Autodesk Fusion. Це дозволило розв'язати проблему обмеженої потужності учнівських лептопів та смартфонів, оскільки всі складні обчислення та рендеринг виконуються на віддалених серверах. Таким чином, технологічна освіта стає менш залежною від локальної апаратної бази, а результати праці учнів залишаються доступними для перегляду та оцінювання вчителем у будь-який час.

Віртуалізація також охопила сферу програмування через використання інтерактивних середовищ (наприклад, Code.org або CheckiO), де практичні завдання інтегровані в ігровий контекст. Це дозволяє компенсувати відсутність прямого керівництва педагога в лабораторії, оскільки система автоматично перевіряє код та надає підказки. Впровадження віртуальних лабораторій не лише нівелює інфраструктурні втрати війни, а й формує у старшокласників навички роботи у розподілених цифрових командах, що є стандартом сучасної глобальної технологічної індустрії.

Значущим результатом адаптації цифрового навчання в умовах війни стає трансформація ролі самого учня. В умовах, коли вчитель не завжди може забезпечити синхронний супровід, а зовнішні обставини диктують жорсткі обмеження, старшокласник технологічного профілю вимушено переходить із позиції пасивного споживача знань до позиції активного суб'єкта власного навчання. Цей процес супроводжується формуванням високого рівня саморегуляції, що стає ключовою компетентністю в умовах екзистенційної кризи.

Формування суб'єктності в поточному контексті виражається через здатність учня самостійно здійснювати часовий менеджмент. Старшокласники вчаться проєктувати свій навчальний графік, виходячи з пріоритетності завдань та прогнозованих вікон доступу до електроенергії та інтернету. Така "вимушена автономність" сприяє розвитку метакогнітивних навичок: уміння оцінювати складність завдання, розподіляти ресурси пристроїв та обирати оптимальні методи роботи за відсутності стабільного зв'язку.

Важливим аспектом є перехід до відповідального самоконтролю. В умовах асинхронності, де контроль з боку педагога зміщений у часі, учень самостійно визначає темп проходження мікромодулів та якість виконання практичних кейсів у віртуальних лабораторіях. Для технологічного профілю це має особливе значення, оскільки виховує професійну етику розробника або інженера, де

здатність до самостійного пошуку рішень та виправлення помилок (debugging) є критичною.

Таким чином, адаптація цифрового навчання в Україні призвела до парадоксального позитивного ефекту: попри деструктивний вплив війни, старшокласники демонструють прискорене дорослішання та розвиток навичок "навчання впродовж життя" (lifelong learning). Сформована в таких умовах суб'єктність стає надійним фундаментом для подальшої професійної реалізації, оскільки майбутній фахівець технологічної сфери вже володіє досвідом ефективного функціонування в умовах високої невизначеності та обмежених ресурсів.

Висновок. Отже, досвід сучасної української школи доводить: цифрова трансформація в кризових умовах – це не просто заміна паперу на екран, а перехід до людиноцентричної освіти, де технології слугують засобом подолання бар'єрів, а головною цінністю стає суб'єктність та незламність кожного учня.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі вбачаються у створенні адаптивних освітніх платформ, здатних автоматично оптимізувати контент під технічні ресурси користувача, а також у дослідженні впливу мікромодульного викладу на формування системного професійного мислення в довгостроковій перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hodges C., Moore S. et al. The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *EDUCAUSE Review*. 2020. URL: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
2. UNESCO. An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19. *UNESCO Digital Library*. 2023. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386603> (дата звернення: 06.02.2026)
3. UNICEF Ukraine. Education in the crossfire: The impact of war on schools and children's learning. *UNICEF Report*. 2024. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/> (дата звернення: 06.02.2026).
4. Іщенко С.М., Обухов П.О. Екологічна освіта та енергозбереження: формування свідомого підходу у майбутніх поколінь. *Молодь і ринок*, 2024. № 10(230). С. 82–87. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=kn0WZv8AAAAJ&sortBy=pubdate&citation_for_view=kn0WZv8AAAAJ:TQgYirikUclC (дата звернення: 06.02.2026).
5. Іщенко С.М. Колодій Р.Ю. Формування лідерських якостей у старшокласників через підприємницьку діяльність. *Молодь і ринок*, 2024. № 9 (229). С. 37–41. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/312267>
6. Пінчук О.П., Литвинова С.Г., Олексюк О.М. Цифрова трансформація освітнього середовища: досвід та перспективи дистанційного навчання в Україні. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2022. Т. 89, № 3. С. 1–16. DOI: <https://doi.org/10.33407/itl.v89i3.5005> (дата звернення: 06.02.2026).

REFERENCES

1. Hodges, C., Moore, S. et al. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning.

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

EDUCAUSE Review. Available at: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> [in English].

2. UNESCO. An ed-tech tragedy? Educational technologies and school closures in the time of COVID-19. UNESCO Digital Library. 2023. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386603> [in English].

3. UNICEF Ukraine. Education in the crossfire: The impact of war on schools and children's learning. UNICEF Report. 2024. Available at: <https://www.unicef.org/ukraine/> [in English].

4. Ishchenko, S.M. & Obukhov, P.O. (2024). Ekologichna osvita ta enerhozberezhennia: formuvannia svidomoho pidkhodu u maibutnikh pokolin [Environmental education and energy saving: forming a conscious approach in future generations]. *Youth & market*, No. 10 (230), pp. 82–87. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=kn0WZv8AAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=kn0WZv8AAAAJ:TQgYirikUcIC [in Ukrainian].

5. Ishchenko, S.M. & Kolodii, R.Yu. (2024). Formuvannia liderskykh yakostei u starshoklasnykiv cherez pidpriumytsku diialnist [Formation of leadership qualities in high school students through entrepreneurial activity]. *Youth & market*, No. 9 (229), pp. 37–41. Available at: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/312267> [in Ukrainian].

6. Pinchuk, O.P., Lytvynova, S.H. & Oleksiuk, O.M. (2022). Tsyfrova transformatsiia osvitynoho seredovyshcha: dosvid ta perspektyvy dystantsiinoho navchannia v Ukraini [Digital transformation of the educational environment: experience and perspectives of distance learning in Ukraine]. *Information Technologies and Learning Tools*, No. 89(3), pp. 1–16. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.5005> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 13.02.2026

Прийнято до друку: 20.03.2026

Опубліковано: 14.04.2026

УДК 371.2: 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351592>

Тамара Василюк, кандидат педагогічних наук,
декан психолого-педагогічного факультету
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7770-1575>

Іванна Размолодчикова, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціології та соціальної роботи
Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6051-1991>

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В РОБОТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У статті здійснено аналіз трансформації соціальних сервісів в Україні в умовах воєнного стану. Розкрито роль інновацій у підвищенні ефективності системи надання соціальних послуг та окреслено ключові напрями змін у професійній діяльності фахівця з соціальної роботи. Особливу увагу приділено впровадженню кейс-менеджменту, міжсекторальної взаємодії, цифрових і дистанційних форм соціальної підтримки. Обґрунтовано значущість інноваційних підходів як чинника забезпечення доступності, адресності та стійкості соціальних сервісів у кризових умовах.

Ключові слова: соціальний працівник; соціальні сервіси; соціальні послуги; інновації в соціальній сфері; кейс-менеджмент; воєнний стан; кризові умови.

Літ. 13.

Tamara Vasyliuk, Ph.D. (Pedagogy),
Dean of the Faculty of Psychology and Pedagogy,
Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7770-1575>
Ivanna Razmolodchikova, Ph.D. (Pedagogy),
Associate Professor of the Sociology and Social Work Department,
Kryvyi Rih State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6051-1991>

TRANSFORMATION OF SOCIAL SERVICES DURING MARTIAL LAW: INNOVATIVE APPROACHES IN THE WORK OF SOCIAL WORKERS

The article analyzes the transformation of social services in Ukraine under martial law conditions. The study focuses on the growing need to rethink traditional models of social service delivery caused by large-scale internal displacement, increased social vulnerability, and limited institutional resources. Special attention is paid to innovations in the social sphere as a key factor in ensuring the adaptability, accessibility, and effectiveness of social services during crisis situations. The research highlights the changing professional role of social work specialists, who increasingly act not only as service providers but also as coordinators of resources, crisis managers, and agents of social innovation. Innovative approaches such as case